32232

ПЛАСТУН

Biblioteka Naukovoho Tov. im. Ševčenka
Czarneckoho 24. Lvov, Galicia

„ЧАСО[illegible]

ЗМѢСТ:

1. Як редаґується »Пластун«? --- --- --- 97
2. *Крук:* Пять хлѣбôв. --- --- --- --- --- 99
3. *Струм. Полонинський:* Провôдник гуртка. 101
3. *Л. Бачинський:* Рецепт на добрый гурток вовченят. --- --- --- --- --- --- --- --- 102
4. Що зробити, щобы »Пластун« був цѣкавый? 103
5. Святкованя Ювилею Т. Ґ. Масарика --- 104
6. *Крук:* Протест --- --- --- --- --- --- 104
7. *Канюк:* Загальні вісти --- --- --- --- 106
8. Святый Юрій --- --- --- --- --- --- --- 106
9. План тѣлесно выховуючоѣ працѣ --- --- 107
10. Чому я є пластуном? --- --- --- --- --- 108
11. Знаки Морзого --- --- --- --- --- --- 108
12. Посвяченя прапору --- --- --- --- --- 109
13. Часть урядова --- --- --- --- --- --- 109
14. Чи вы знаєте? --- --- --- --- --- --- 111

Р. V.III. АПРѢЛЬ Ч. 7

КНИГОПЕЧАТНЯ „СВОБОДА“ УЖГОРОД, УЛ. ЛУЧКАЯ

»**ПЛАСТУН**« часопис руських вôддѣлôв Союза Пластунôв Пôдкарпатскоѣ Руси. — Редаґує: Редакційна колеґія. — »Пластун« выходить кôнцем кождого мѣсяця кромѣ мѣсяцѣв юлія и авґуста, найменше вôсѣм разôв до рока. — Предплатне для пластунôв: 4 Кч за цѣлый рôчник; поодиноке число 50 гел. Для непластунôв предплатне за цѣлый рôчник: 8 Кч, поодиноке число: 1 Кч.

Администрація: *Іван Роман*, Ужгород. Пôдкарп. Банк.
Отвѣчальный редактор: *Юліян Ревай*, Ужгород.

Загадки

I. 1. Котрі люде хотілиб мати одно око?
2. Які голови стинані не дають крови?
3. Котрі ґрафи обїздять цілу землю?
4. Що можна найти навіть у порожній кишені?
5. Що піднесе і найменьша дитиіа, а через хату не перекине і найсильнійний хлоп?
6. При чім кінець є на початку?
7. Що пече без огню?
8. Не гавкає, не кусає а до хати не пускає?

II. Загадочна візітка: Др. О. Огоник. — Хто є сей пан? (Зложити з букв сего имени іменник, означаючий заняття).

III. Загадка складова. Но, ле, Ти, пи, дус, Е, ське, ре, Ор, ан, вий, Пін, гей, мо, Ра, скоп, фліс, ба, Е.

Порозкидані склади зложити так, щоби початкові та кінцеві букви висказів читані з горі в долину дали звісну приповідку.

Хто з пластунôв пришле добру розгадку всѣх трех загадок, дôстане в нагороду книжку вартости 20 Кч., яку сам собѣ выбере. Коли буде бôльше розгадок, нагороду вылосуєся.

»ПЛАСТУН« -- »SKAUT«
ЧАСОПИС ПЛАСТОВОЄ МОЛОДЕЖИ
Р. V. Апрѣль 1930 Ч. 7.

Як редаґується »Пластун«?

Прийшов до нашого редактора один пластун и каже: »може нинѣ вечером зредаґуєш »Пласуна«, завтра рано выпечатаєш й по обѣдѣ будемо його мати«. Колиж наш редактор вôдповѣв, що це не можливо, спытав наш брат, як жеж це редаґується »Пластуна«? Як печатається? — Що вôдповѣдь на се пытаня и иньших може цѣкавити, рѣшився наш редактор на це вôдповѣсти в »Пластунѣ«.

I.

Найперше: що се значить: редактор? Редактор — се не автор, що має цѣле число сам написати, а вôн має рукописы, якѣ написали иньшѣ, найперше перечитати и выбрати тѣ, що годяться до печатаня, має их поправити, вкоротити, чи доповнити и т. д. З того всего выплыває, що редактор »Пластуна« мусить найперше постаратися о рукописы, то є: знайти людей, якѣ писалиб до »Пластуна«.

Якѣ рукописы приходять до редакцiѣ? На засѣданю Пластовоѣ Краєвоѣ Старшины пытаються редактора: »скажи, що маєш до слѣдуючого числа?« А коли наш редактор скаже, що не має ще нѣчого, йому всѣ обѣцюють: »я дам двѣ статѣ... я дам одну... я дам три...« и т. д. Наш редактор записує собѣ се все, а коли на означеный час статѣ сами не приходять, наш редактор зачинає за ними ходити. Можемо смѣло сказати, що редаґованя »Пластуна« зачинаєся — *ногами*. Практика показала, що коли на засѣданю П. К. С. обѣцяно нашому редакторови примѣром 8 статей, то напевно дѣйсно написаных буде 3.

Иньшѣ рукописы, що приходять до редакцiѣ, це всякѣ звѣты из сходин, концертôв и т. п. Третѣ це вѣршѣ на всякѣ темы, четвертѣ — статѣ на темы из пластового життя. Коли цѣ всѣ статѣ зôбранѣ, сѣдає наш редактор ѣх читати и тут зачинається вже друга праця.

II.

Хтось думав би, що пластуны пишуть чисто, читко та виразно. На жаль так не є. Богацько рукописôв написано так,

БІБЛІОТЕКА
НАУК. ТОВ.

що и при найлѣпшôй волѣ не мож их прочитати. В парѣ из недбальством зверхноѣ формы иде и недбальство змѣсту. Щобы написати добру статю, треба ѣѣ обдумати, розложити на части и потому щойно писати. Коли мы добре обдумаємо тему, тодѣ й кождый зрозумѣє нас, що мы хотѣли сказати. На жаль богацько наших дописувачѣв не обдумує добре темы, а пише скоро и зараз высылає. Добре є вже написану статю перечитати товаришови, послухати його думку и доповнити, або вкоротити статю по вказôвкам приятеля.

Будьте вытревалѣ! Коли хто напише *2* стороны вступу до темы, а про саму тему напише тôлько 2 речення — то йому бракло вытревалости, щобы статю обдумати, из вже написаноѣ вступ вкоротити, а властиву тему розширити. Йому бракло вытревалости, щоб тему єще раз передумати, єще раз написати. А щож варта пластун без вытревалости?

При описѣ свят, вечѣркôв и т. п. треба авторови вдуматися в душу читача: чи це буде йому интересне? Сходины примѣром в Хустѣ — мало интереснѣ в Ужгородѣ и навпаки. Такѣ описы треба писати коротенько. Выстерегайтеся писати *»наш курѣнь«* и не подати в дописѣ мѣсцевости, выстерѣгайтеся писати: *16-ого сего мѣсяця* — и не подати дати, коли допис написано!

Окремо треба говоритв про вѣршѣ. Бôльшôсть авторôв думає, що коли напише стрѣчки слôв а при ѣх кôнцѣ: *руки — муки, тираны — кайданы* — то це вже поезія. Нѣ, це чиста проза писана рядками. Авторы вѣршѣв дуже гордѣ, звыкло не грѣшать скромностю и коли ѣх вѣршѣв не помѣстити, выписують нечемнѣ листы редакторови. Але годѣ! Колись молодѣ авторы вѣршѣв выростуть, будуть критично дивитися и на себе й подумають: добре зробив той редактор...

До повысших замѣток треба ще додати: рукописи призначенѣ до печати, треба писати тôлько на однôй сторонѣ паперу, а це из тых причин. Коли в рукописѣ треба переставити уступы, то писанѣ на однôй тôлько сторонѣ легко перетяти на поперек и переставити, до того рукопис писаный на однôй сторонѣ мож в печатнѣ роздати кôльком складачам, абы складали одночасно. Богато рукописôв дôстаємо однак писаных на обох сторонах паперу. Коли в них треба переставити уступы и перетяти, мусить редактор одну сторону переписувати.

Деякѣ пишуть: »мôй допис прошу помѣстити в найблизшому числѣ »Пластуна«, инакше бôльше вже не пишу...« и що робити, щоб тѣ хибы усунути. На роботу, про яку выще згадувалося, а то: зôбрання рукописôв и их перечитаня, вытрачується найменше *один тыждень часу*. Перечитавши усѣ рукописы, може редактор зачати думати, котрѣ з них выбрати як добрѣ, котрѣ треба переробити и як? А що не достає до числа, треба самому написати.

Про выправлюваня рукописôв, зôбраня матеріялу, його розмѣщеня и про печатання — в слѣдуючôм числѣ.

Редактор.

Пять хлѣбôв

Два бѣднѣ торговцѣ Алі и Гакім ишли через пустыню до мѣста, де жив мудрый Каліф. По дорозѣ в пѣсковôй пустынѣ найшли чужого, утомленого чоловѣка, котрый сидѣв в холодку пôд горбом.

»Поможѣть менѣ добрѣ люде, — просив вôн. — »Я не маю чим заспокоѣти мôй голод«.

»Мы також бѣднѣ« — сказав йому Алі у вôдповѣдь. »Мы не маємо нѣчого в наших торбах окрем хлѣба, котрым ми однак подѣлимося з тобою по братськи«.

Оба сѣли коло чужинця и вытягнули из своѣх торбин поживу. Показалося, що Алі мав три хлѣбы а Гакім два.

Так роздѣлили, що кождый з них дôстав рôвну частку хлѣба. Попоѣвши пôшли дальше разом дорогою.

Перед брамою мѣста чужинець опускав своѣх товаришѣв подорожѣ. Дякував ѣм за помôч и всунув пять срѣбных монет Алієви в руку, кажучи: »Бери це за поживу, котру вы дали менѣ и справедливо подѣлися ними з товаришем«.

Алі взяв срѣбнѣ монеты и двѣ з них дав товаришеви.

»Тут бери Гакім, що тобѣ належиться«.

»Ты то называєш справедливым подѣлом? — спытав той. — »Менѣ належиться двѣ и пôв монеты; так само як тобѣ«.

— »Дурень ты! — закричав Алі. — Чи не дав я до спôльного обѣду три хлѣбы? Ты дав лише два. Тому менѣ належать три срѣбнѣ монеты, а Тобѣ лише двѣ«.

И вони зачали сперечатися. Их обступила товпа, а один з товпы сказав: »Чи гарно то, абы вы сварилися перед воротами нашого мѣста як шакалѣ коло трупа верблюда? Чи вы не чули про нашого мудрого Каді, котрый кожде людське дѣло своѣм розумом розсудить справедливо? Идѣть до него и ваша приязнь не буде розбита через кôлька сотикôв«.

Алі и Гакім сказали: »Слава нашого мудрого Каді доходить и до нас. Мы хочемо звернутися до него з нашою справою«.

В мудрого Каді було богато людей, котрѣ прийшли просити в него мудроѣ порады.

Коли Алі и Гакім розказали йому свою справу, присутнѣ тут люде подѣлилися на два таборы. Однѣ казали, що Алі мусить дôстати три монеты тому, що вôн мав три хлѣбы, другѣ казали, що кождому з них належиться без застереженя по половинѣ тому, що оба они дали всю свою поживу до спôльного обѣду.

Мудрый Каді покивав головою и сказав:

»Тобѣ Алі належить чотыри монеты, а тобѣ, Гакіме, лише одна«. При тôм взяв монеты и дав чотыри Алієви, а Гакім мусѣв заспокоѣтися одною.

Мѣж людьми настало здивованя.

Мудрый Каді попросив о спокôй и почав говорити. — Я бачу, що вы дурнѣйшѣ вôд стада овець и тому моѣм розсудом незадоволенѣ. Уважайте добре и вы зараз зрозумѣєте. Алі дав до спôльного обѣду три хлѣбы — чи правда? — а Гакім дав два хлѣбы. Було троє голодных людей. Кождый хлѣб дѣлили на три части. Так вы робили?

Оба притакнули.

»Ну добре. Тодѣ мав Алі три разы по три частки, то було девять кускôв хлѣба. Гакім мав два разы по три частки, то було шѣсть кускôв хлѣба. Разом пятнайцять кускôв хлѣба. З тых по справедливости на кожнього припадало пять частей. Чи правда?

Алі и Гакім притакнули.

— То мусѣло так бути, моѣ приятелѣ. Чи могли они инакше по справедливости подѣлитися? Слухайте дальше — продовжав Каді. — Алі дав из своѣх девятьох кускôв хлѣба чотыри чужинцеви, Гакім из своѣх шѣстьох кускôв дав тôлько оден чужинцеви. Заплата належиться лише зате, що хто дав, а

що Алі дав чужинцеви чотыри куски, отже Алієви дав я чотыри монеты, Гакім дав лише оден кусок, тому мусить заспокоѣтися лише одною монетою.

Зôбранѣ смѣялися из свого нерозуму и хвалили справедливый розсуд мудрого Каді. Навѣть сам Гакім признав справедливôсть розсуду и тѣшився, що мудрôсть Каді справедливо славлять всѣ люде.

З нѣмецького переложив:
Крук, ст. пл. »Лѣсовик«.

Провôдник гуртка

Душею кождого гуртка є провôдник. Провôдник повинен мати щось вродженого на вожда, що як раз выдвигає його зпомѣж прочих пластунôв.

В першôй мѣрѣ мусить вôн вôдзначатися стôйкостю и вытревалостю пôдкрѣпленою сильною волею. Нераз прийдеться йому почути рôжнѣ несправедливѣ напады зô стороны своѣх членôв. Вôн не смѣє тым знеохотитися, але своєю стôйкостю має добути успѣху.

Не зашкодить, коли провôдник буде трошки старший вôд своѣх членôв, або принайменше своєю повагою выникатиме зпомѣж членôв гуртка.

Важно є також, щоб провôдник мав почутя обовязку. Лиш тодѣ зможе вôн вымагати вôд своѣх членôв сповненя наказôв, коли сам буде выконувати наложенѣ на него обовязки.

З добрых провôдникôв має корысть гурток, пласт и загальна народна ідея. И сам провôдник почувається щасливым, коли выконує як слѣд своѣ завданя.

Вôн мусить бути свѣдомым своѣх хиб и вчинкôв и на них вчитися.

Себе самого наперед
Застав робить, що слѣдує
А лиш потому инших вчи.
Тодѣ з дороги не схибиш —

каже влучно И. Франко.

Тож стремѣм до того, щоб в кождôм Курѣню провôдники були дѣйсно такими, як повиннѣ бути.

Струмочок Полоннинський.

Рецепт на добрый гурток вовченят

Сей припис походить з Johannesburgu в Пôвденнôй Африцѣ и умѣщенний в »The Scovter«.

Уважай добре на: Веселôсть. Послух. Самопанованя. Вôдданôсть. Любов. Карнôсть и Нѣжнôсть.

Потôм прийде: Одна, друга звѣздка, индіянська шкôра (табор). Проба быстрого ока, чуйного уха и др.

Корѣнь всего: Стôйкôсь. Знання. Помôч.

Для провôдникôв конечно додати: *Добрый авторитет* и добрий кусень-*натхненя.*

Наповни тым малого хлопця в лѣтах 8—12, завини в убраня вовченяти и веди печися до огня великоѣ Приязни.

Запамятай, провôдниче, то добре и дôстанеш знамените того пластуна, яким може покористуватися кождый пластовый курѣнь, на повне твоє задоволеня.

Мѣра вартости:

36 вовченят	1 курѣнь	
36 добрых вовченят	1 добрый курѣнь	
35 добрых вовченят и 1 зле . .	1 майже добрый курѣнь	
18 добрых вовченят и 18 злых	1 доста злый курѣнь	
1 добре вовченя и 35 злых	1 зовсѣм нездалый курѣнь	
1 вôддане вовченя	рôвне	100 недбалым вовченятам
1 скрыте добре вовченя	„	10, якѣ хвастаються
1 усмѣхнене вовченя	„	20 насупленым вовченятам
1 добрый курѣнный	має цѣну	3 добрым шѣстникôв
1 добрый шѣстник	„	3 добрых заступникôв шѣст.
1 добре вовченя	варте цѣны всеѣ працѣ, яку на него вкладаєте.	

Найчастѣйше всего буває, що добрѣ рѣчи є схованѣ в маленьких пакуночках. Не може бути, абы 1 вовченя, хоч як мале, не принесло великоѣ помочи своєму курѣню.

Подав скаут Л. Бачинский.

»Правдива велич духа людей показується в нещастю й небезпечі. Хто в нужді не тратить певности віри в опіку Божу, хто бореться з бідою і не опускає рук, той має в собі чесноту великої душі.«

Що зробити, щобы „Пластун“ був цѣкавый?

Один пластун из Мукачева пише нам таке:

»Ваша новинка »Пластун« за дуже суха, не цікава, так що я пластун ніколи непозволю, щоб така монотонна, заздрісна, голодна часопись виходила нашим пластунам... Я думав, що Ваша новиночка має стільки дописувачів, що бются, а через те непоміщують нічого тільки ріжного роду звіти, оголошеня то що. Але як се дочуваю я перемислився. Тра і мені взяти перо, та написати яку нибудь оду, чи епопею про пластове житя на Підкарпатю.«

Щоб зробити »Пластуна« цѣкавым, автор присилає нам своѣ вѣршѣ. Але хоча як редакція старається зробити »Пластуна« цѣкавым — присланых вѣршѣв не може помѣстити, бо иньшѣ »Пластуы« цѣлком пересталиб читати »Пластуна«... Та все таки нас тѣшить, що сами пластуны хотять зробити »Пластуна« цѣкавым, хоча и автор замѣтки выбрав до того злу дорогу, хоч и сам не вмѣє ще грамотно писати.

Що думають иньшѣ пластуны? Як зробити »Пластуна« цѣкавѣйшим? Редакція просить усѣх читачѣв »Пластуна« вôдповѣсти на низше поставленѣ пытання.

Редакція буде старатися приноровитися до розумных, щирых вôдповѣдей:

1. Котрѣ статѣ из сего рôчника (ч. 1—6) сподобалися и чому?

2. Котрѣ статѣ не сподобалися и чому?

3. Якѣ статѣ бажав бы я бачити в »Пластунѣ«? З якого поля науки, чи оповѣданя? Якого роду оповѣданя?

4. Якѣ пластовѣ статѣ? Теоритичнѣ, чи оповѣданя, сиомины, описы?

5. Якѣ илюстрациѣ були добрѣ, а якѣ нецѣкавѣ?

6. Иншѣ замѣтки.

Вôдповѣди упорядкує редакція и помѣстить в »Пластунѣ«. Розумнѣ вôдповѣди будуть редакціѣ дорогосказом в дальшому редагуваню.

Святкованя Ювилею Т. Ґ. Масарика

Мѣсто Ужгород святкувало цѣлых 10 днѣв. Головнѣ днѣ свята були 6. и 7. III. Пластуны в числѣ 85. взяли участь в лампіоновôм походѣ дня 6. III. Дня 7. III. стояли нашѣ пластуны як почесна сторожа бѣля памятника Т. Ґ. Масарика. Порядок робили нашѣ пластуны, кôлька чеських и жидôвських.

Дня 10. з-урядили Пластовѣ Курѣнѣ при державнôй реал. ґімназіѣ в Ужгородѣ вокально-декляматорський поранок з промовою бр. Чонки в честь п. Президента.

Пластуны 33. курѣня при муж. учит. семінаріѣ в Ужгородѣ урядили таке саме свято разом из школою вправ при муж. учит. сем. в Ужгородѣ. Промовляв брат пров. М. Вайда.

Пластовий курінь імени »Довбуша« при торговельній школі в Севлюші відсвяткував разом із Руським Національним Хором в Севлюши в ґімнастичній салі горожанської школи академію в честь 80. уродин п. президента Т. Ґ. Масарика.

Протест

який вислали из землѣ на небо всѣ пластуны(ки) и не-пластуны незадоволенѣ з св. Николая и його подарункôв.

»Св. Николаю! Ми думали, що лише в нас на землѣ є така велика несправедливôсть и надѣялися, що тôльки Ты обдаруєш всѣх по заслузѣ. Тепер переконалися, що Ты ще бôльш несправедливым вôд нашого найнесправедливѣйшого референта. Мало того, що Ты так несправедливо подѣлив помѣж нас подарунки, Ты ще и понаписував на нас таку неправду, що аж страшно було читати. Буть добрый та скажи нам чому Ты не написав на всѣх, а лише на нас? Чому Ты

примѣром не написав на нашого адміністратора и на його славну адміністрацію? Таж там такѣ, брате, порядки, що ну! Я примѣром вже три разы писав, абы выслав менѣ хибуючѣ числа »Пластуна«-а, а вôн ще все не заслав. Хоч думаю, що дôстав картку, бо я точно адресував: »Адміністрація Пластун, Книгопечатня Свобода, Улиця Лучкая«. Також думаю, що зрозумѣв, що я йому написав, таж я не дурень, а чоловѣк з матурою. Я перечеркнув, то що там було надруковане неясно и написав яснѣйше: »*Прошу из Пластун часопис р. VIII. ч, 2 и 3 примѣрники прислати, бо до сейдня неприходить в достав.*« Ну, чи не ясно?

Чому Ты не написав нам за инших наших референтôв, тôльки за бр. касіря и культурреферента, чей же не забув Ты, що мы маємо там цѣлу компанію референтôв, котрѣ нѣчо не роблять.... лише нас контролюють та критикують.

Мы заявляємо, що коли Тобѣ не подобаються дверѣ на нашôй домôвцѣ, то не заходи до нашоѣ домôвки. Зрештою то не є правдою, що дверѣ звалились на Тебе, бо бр. курѣнный их зловив. Мы протестуємо проти того, щобы Ты называв нас непорядными пластунами, а ще поименно, щобы то всѣ читати и знали. То не є правдою, що я сказав, що я є найточнѣйшим, чи найлѣпшим пластуном мого курѣня, бо в мене є богато кращих пластунôв. Не є правдою, що я не хотѣв спровадити рѣчи з Свалявы, бо вже бр. заступник ѣздив по них, лише тодѣ дощ падав и вôн не мôг найти ту хату, де були зложенѣ рѣчи и т. д. Вкôнци є це грѣх III. курѣня ст. пл. в Празѣ. Воніж орґанізували табор, тож повиннѣ вôддати на мѣсце цѣ рѣчи. Дальше протестуємо, щобы хтось читав того Пластуна, в котрôм Ты пишеш проти нас. Рôвночасно заявляємо, що вôд днешнього дня не будемо вôдбирати и читати такого Пластуна, в котрôм помѣщують Твоѣ сухѣ статѣ тым бôльше, що майже кождый з нас выслав до Пластуна з десять статей. А тепер заявляємо, що мы до него бôльше не будемо дописувати, бо вôн не варта того. А Тебе другим разом навѣть з неба чекати не будемо, коли такий несправедливий.

Пôдкарпатя, 30. марта 1930.

За всѣх, котрѣ бояться пôдписатися, пôдписую »Я«.

Редакціѣ це зрадив *бр. Крук, ст. пл. »Лъсовик«.*

Канюк ст. пл. »Лісовик«.

Загальні вісти

Загальне зібрання Союза пластунів Ч. С. Р. відбулося в днях 22—23. II. 1930. в Празі. На зборах вибрано нову Центральну Раду (староста міністер загр. Др. Е. Бенеш) і Начальництво (начальником остав і на далі А. Б. Свойсик). За Підкарпаття були реф. мадь. одд. проф. Ф. Сереній, реф. жид. одд. А. Проппер, за руські відділи були старші пластуни — члени III. куріня ст. пл. в Празі.

Союз пл. Ч. С. Р. має тепер зорганізованих 30.700 пластунів(-ок) в 906 відділах із 2.853 провідниками на чолі.

На гімназійнім святі в Ужгороді 10. IV. 1930. брав участь 1. курінь ім. Корятовича програмовим числом: Вечір в таборі.

Святый Юрій

Святый Юрій опѣкун Пласту!

Ось тому пластуны ужгородських курѣнѣв хочуть сего року достойно й гôдно вôдсвяткувати оце свято!

Дня 5. мая, в понедѣлок, в передодень Свята выходять ужгородськѣ пластуны на Лису гору — на продовженю улицѣ Берченіго. В 8 годин вечѣром таборовый огонь, при огнѣ танцѣ, спѣвы, декламаціѣ и урядженя табору на нôчлѣг.

Дня 6. мая о годинѣ 7·30 выхôд з мѣста тых пластунôв, що не ночували в таборѣ. О годинѣ 8·30 таборова Служба Божа. Вôдправить о. Ларь, проповѣдь и заприсяженя новых пластунôв.

По Службѣ Божôй забавы пôд голым небом, до 1 години в полудне. Поворот.

Що кождый пластун возьме участь в тôм Святѣ, в то мы не сумнѣваємося. Мы певнѣ, що кождый пластун приведе на свято й свою родину, щоб нашѣ батьки, мамы, тѣтки та вуйки побачили, що це таке пласт та зацѣкавилися ним бôльше як до тепер.

Отже до побаченя на Лисôй горѣ на Святого Юрія!

»Весь світ належить до Бога, але Бог віднаймає його відважним.« (Мусулманська приповідка).

План тѣлесно выховуючоѣ працѣ

Кождый провôдник повинен зробити з своим курѣнем в сѣм мѣсяцю найменше двѣ прогульки до природы.

При сяких прогульках можна красно провести слѣдуючѣ вправы в вôддыху.

Вôддыховѣ вправы повиннѣ выконатися на чистому воздусѣ. Причиняються они дуже до здоровля.

В першôй мѣрѣ змôцняють сердце, пôддержують рухливôсть грудноѣ клѣтки и пружливôсть легенѣв.

Кождый знає, що воздух є конечно потрѣбный до удержаня житя. Без ѣды и без питя можна вытримати и кôлька днѣв, але без воздуха ледвы кôлька минут.

Тому повиннѣ мы достарчити нашому орґанізмови як найбôльше воздуха, а се робимо якраз через выконуваня вправ вôддыховых.

При вправах вôддыховых треба вдыхати и выдыхати носом (уста держимо замкненѣ).

При деяких вправах выимково можно вôддыхати и устами, але се буде назначено.

I. Вправа. Постава. (Стоимо позôр). Поволи стаємо на пальцѣ и рôвночасно розводимо поволи руки в бôк и в зад (долонѣ зверненѣ вперед) и при тôм вôльно вдыхаємо воздух. Хвилину держимо воздух, а вôдтак поволи вертаємо до первѣсноѣ поставы и выдыхуємо носом.

II. Вправа Постава. (Як в першôй вправѣ). Стаємо на пальцѣ и розводимо руки в бôк и взад, при тôм втягаємо як найбôльше воздуху. Потому присѣдаємо на пальцѣ и сильно выдыхаємо носом.

III. Вправа. Постава. (Як в першôй вправѣ). Сильно вдыхаємо, руки сплѣтаємо над головою. Робимо згню в боки раз в право, раз в лѣво (кôлька разôв), одтак сильно згинаємось вперед (стараємось дôстати пальцями рук до землѣ, не згинаючи колѣн) и сильно выдыхаємо устами.

IV. Вправа. Постава. Втягаємо воздух, рамена прямо вгору. Здержуємо воздух и згинаємось кôлька разôв вперед, а вôдтак выдыхуємо устами.

»Дух лінивого колишеться як стебелина на вітрі, а воля його заникає«.

Чому я є пластуном?

(Із »В. Р.«)

На сходинах роздав провідник анкету з тим питанєм кожному пластунові. Відповіди були ріжні.

Пластун — новик написав: *Пластове житя мені подобається. Сходини не можуть браковати в моїм житю. Ані не можу собі уявити неділі без прогульки.*

Пластун (з І. ісп. та присягою) другоклясний відповів: *Пластованя* („skauting") *є потребою мого житя. Товариші з мене все сміялися задля тілесної слабости, задля нестало го і злого характеру. Я став пластуном. Я зразу змінився. Счівученики мене поважають.*

Дворічний пластун пише: *Житя без таборованя не могло би називатися житєм!*

Гуртковий провідн. відповів: *Я є пластуном уже декілька років. Виховав (вишколив) я богато пластунів. Хочу виховати ще більше. Тому я є пластуном. Знаю, що здоровіщої ідеї для нашої молоді не може бути. Тут виховується новий чоловік, чоловік-горожанин, в повнім значіню слова відданий свойому народові.*

Один із пластунів не написав нічого. На запит провідника відповів, що *стільки є краси, стільки красного, хосенного в пластуванню, що не знає наскоро, з чого почати.*

Переклав: *Блеск.*

Знаки Морзого

Знати знаки Морзого є з богацько причин корисною рѣчю. Хочу розповѣсти, як можна ѣх навчитися забавою и як можна ними добре бавитися.

З бѣлого картону вырѣзуємо карты. На одных пишемо буквы азбуки и числа 0—9, на других пишемо знаки Морзого, що одповѣдають буквам, зглядно числам. (На кожнôй картѣ одна буква, один знак). Оба роды карт мѣшаємо и роздѣлюємо межи грачѣв. Хто має карты з буквами и знаками Морзого собѣ вôдповѣдаючими (однозвучнѣ), той вôдкладає ѣх. Подôбно як при грѣ »Чорный Петро« бере кожный грач за чергою — в свого сусѣда 1 карту. Однаковѣ карты знов вôдкладаєся. Хто перший допарував всѣ своѣ карты — выграє.

Можна бавитися и тым способом, що на мотузѣ вяжемо поодинокѣ и подвôйнѣ узлы и даємо товаришам читати. Такими мотузами мож в школѣ розмовляти, тôлько абы професор не зловив и не потягнув мотузом по плечах.

Посвяченя прапору

Двя 18. 3. с. р. святкували в Мукачевѣ пластуны: хлопячий курѣнь им. О. Вахнянина и дѣвочий им. Дорошенка при держ. торг. академіѣ велике свято посвяченя прапору.

Про се свято пише нам один из учасникôв:

По рѣчевôй промовѣ пл. Мишанича и по вôддекламованю поемы Т. Шевченка »Кавказ« уставилися пластуны в одностроях в два ряды перед сценою. Напередѣ пластунки, за ними пластуны. Одна из пластунок тримала в гору пôднесеный красно выгафтованый прапор. Делегат Краєвоѣ Пл. Стар. в Ужгородѣ, бр. реф. М. Велигорський, пояснив важнôсть присяги и значѣня прапора. По сѣм провѣв новикам роту присяги. Уставленѣ в ряд подавали новики братови референтови, кождый з осôбна, руку и цѣлували пластовый прапор. По сѣм сестра М. Петричкова виголосила святочну промову, а сестра Кондратовичева, звернена до прапора, вôддекламовала поему »Прапоре наш!« По завершеню святочного акту брат реф. передав прапор провѣдницѣ Марiѣ Миновôй.

По вôдспѣваню пл. гимну слѣдувала выстава драмы в 4 дѣях: »Невôльника«.

З жалем лише треба сконстатовати, що бôльшôсь професорôв тоѣ iдейноѣ малодежи ставиться байдужно до єѣ культурных змагань и окрôм трех на сѣм святѣ не появився анѣ оден бôльше, хотяй межи гôстьми мы видѣли професорôв-учителѣв из иньших шкôл.

ЧАСТЬ УРЯДОВА

Пластовѣ таборы в Карпатах 1930 р. III. курѣнь ст. пл. им. О. Вахнянина в Празѣ орґанiзує цего року два хлопячѣ таборы; загальный и iнструкторський.

Мѣсце обох таборôв намѣчено в схôднôй частинѣ Пôдкарпатя. Остаточне рѣшеня вынесеться по Великоднѣ.

Табор рѣшено переводити у першôм мѣсяцѣ вакацій.

Принимається до табору загального пластунôв, що покôнчили 12. рокôв житя.

До инструкторського табору принимається пластунôв скобôв, розвѣдчикôв та учасникôв в трактѣ здаваня другого испыту, що покôнчили 14 лѣт житя та выкажуться письменною згодою та допорученям свого провôдника. Число учасникôв инструкторського табору обмежене. До цего табору принимається тôлько по передному зголошеню и то лиш в перших днях таборованя.

Оплата денно 6—7 Кч. Залежно од того, чи одержимо пôдпору.

Пластуны, готуйтеся од тепер до табору!

Збирайте грошѣ на табор, уложуйте вечѣрки та представленя, а дохôд з них призначѣть як таборову пôдпору для бѣднѣйших пластунôв. Нехай з кождого курѣня буде принайменше один гурток членôв в таборѣ!

Канюк-»Лъсовик« реф. таб.

Таборуваня над Чорным морем.

Дня 17. марта с. р. внесено через міністерство загр справ в Празѣ просьбу до дирекцiѣ желѣзниць в Букарештѣ и Софiѣ о знижку оплаты за жел. карты. Знижки прийдуть отже в час.

Проситься всѣх, що ѣдуть, найпôзнѣйше до 1/V прислати на руки О. Товтина уч. VIIa кл. ґімн. в Ужгородѣ по 2 фотоґрафiѣ величины 3×4 cm на спôльный пашпорт з поданєм имени, дати и мѣсця уродженя, держ. приналежнôсть, занятя и мѣсце житя. Вже з початком мая мусить бути готовый спôльный пашпорт, щобы вчас выстаратися знижку вiз.

Переписку з начальником пластунôв в Варнѣ, братом Борисом Желевим, в цѣли примѣщеня, навязано.

Подорож веде Др. В. Бирчак (Ужгород), начальник табору проф. К. Заклинський (Берегово).

»Людина одержує двояке виховання: одно від родичів і школи, друге — важніще — через свою власну, довголітну, свідому працю над собою«.

Чи вы знаєте?

Що сонячне свѣтло потребує 8 мінут 20 секунд, щобы дôйти на землю?

Що в цѣлôм свѣтѣ є 2.976 рôжных мов?

Що хто приходить в Исляндіѣ в гостѣ, мусить цѣловатися не тôлько з членами родины, але и з слугами, а при прощаню починати цѣловатися вôд тых остатных?

Що Едісон, славный американський вынахôдник, має около 15000 патентôв на рôжнѣ своѣ вынаходы?

Що жирафа мимо довгоѣ шиѣ й горла не має жадного голосу?

Що в Пекинѣ в Китаю є часопис, який правильно выходить вôд 618 р. по Христѣ?

Що волося пôд оглядом будовы є двояке: округле и плоскате и що плоскате якраз кучерявиться?

Що лямы мають своѣ кладбыща, на якѣ иде лягнути кожде звѣря того роду, почуваючися близько смерти?

Що по статистицѣ пересѣчный найкоротший вѣк досягають з усѣх народôв Нѣмцѣ (40 рокôв, 7 мѣс.)

Що минулого року, по офіціяльнôй статистицѣ, з'ѣли тигры в Индіях 1033 людей?

Що по обчисленю статистôв чоловѣк, що доживає 80 року, переспав 26 рокôв житя?

Що жниво в Австаціѣ, Чілє и Аргентинѣ вôдбуваються в януарѣ?

Що в Анґліѣ знову зложили вызначнѣ ученѣ межинародну мову »паноптик«, яка має лише 500 слôв и яку за день можно добре научитися?

Що на зелѣзницях в Анґліѣ впроваджено автоматôв — людей, якѣ при входѣ подорожного на станцію свѣтять очима, пытають: »Куды хочете ѣхати?« и дають докладнѣ інформаціѣ?

Що в Сіямѣ є звычай держати трупôв померших своякôв через пôв року в хатѣ?

Що кухонна носуда з алюмінія є дуже шкôдлива для здоровля?

Що бараболѣ мають в собѣ правдиве золото, а именно 0·1 міліґрам на 1 кґ. бараболь?

Що Чікаґо, нынѣшне милiонове мѣсто, ще 100 рокôв тому мало лиш 70 жителѣв?

Що пыл з муки, крохмалю, цукру и збôжа має у вôдповѣдных обставинах бôльшу выбухову силу, як динаміт?

ВЕСЕЛЕ

»Слухай, коли встаєш в лѣтѣ?«

— Як тôлько заглянуть промѣня сонця через вôкно до моєѣ кôмнаты.

»Дѣйсно, не є то за скоро?«

— Не думаю, вôкна моєѣ кôмнати оберненѣ на захôд.

———

Пôзно. Господарь (кричить за вôдходячим гостем): »Почекайте, я вам посвѣчу на сходы!«

Гôсть: »Дякую, я вже лежу на долинѣ«.

———

Не кождый осел як осел. Стрôмкою дорогого пôд гору иде турист. Коло него жене селянин осла, запряженого до вôзка, навантаженого тягарем. Осел помимо доброѣ волѣ не може вытягнути тягар на гору. Турист из спôвчутя хвилями помагає пхати вôзок и в кôнци щасливо выдрапуються на гору. Селянин обертаєся до туриста и поважно каже: »Я вам дуже дякую, паночку, з одным ослом був бы я таки не вытягнув«.

БІБЛІОТЕКА
НАУК. ТОВ. ІМ. ШЕВЧЕНКА
У ЛЬВОВІ

Штуки.

Пластуны и пластунки, вы мусите вмѣти робити й чародѣйнѣ штуки. Тут подаємо кôлька примѣрôв, якѣ легко мож навчитися й вывести ѣх и не в пластовôм товариствѣ и здивувати всѣх, якими то штукарями суть пластуны!

Лѣтаючий капелюх.

— Моѣ панѣ и панове! — скажете — я, пластун, маю спеціяльный капелюх, котрый в темрявѣ лѣтає. Я вам се докажу. Я йду до сусѣдноѣ кôмнаты, котра має тôлько однѣ дверѣ, при котрых вы сторожите, так що нѣхто не може зайти до мене. Я сяду в серединѣ кôмнаты, а на доказ того, що я не буду рухатися з мѣсця, положу своѣ ноги на кусок паперу, а вы довкруги моѣх черевикôв потягнете олôвцем линію на паперѣ. Капелюх поставите далеко вôд мене на пôдлозѣ, загасите свѣтло, опустите комнату и замкнете дверѣ. По минутѣ закличу я вас знов. Капелюх буде висѣти на образѣ, а я буду сидѣти так самѣсенько, як вы мене оставили. Переконаєтеся, що моѣ ноги непорушно остали на папери, бо ж то неможливо, щоб в темрявѣ я поставив ноги точно на то саме мѣсце, яке вы зазначили олôвцем довкруги моѣх черевикôв.

Штука вдаєся. Контроля нôг выказує, що вы не рушилися з мѣсця. Вызутися було неможливе з причины короткого часу.

Розвязка: Коли идете до темноѣ комнаты, маєте в кешенѣ такий самый кусок паперу як той, на який поставите ноги и на якôм вам обрисують черевики. В темнотѣ тихо встати, повѣсити капелюх, старый папѣр сховати, на новый поставити ногу и... точно довкруги обрисувати.

Увага! **Новôсть!** **Увага!**

Выйшов накладом »Педаґоґичного Товариства«

Мадярсько-Руський Словарь

Замовити можно у **Педаґоґичного Товариства« в Ужгородѣ.** — Цѣна **60** Кч.